

GEOGRAFIA. WYMAGANIA EDUKACYJNE. Klasa 7

L.p.	Dział (Podstawa programowa IX, X, XI, XII, XIII)	Wymagania				
		Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1.	Środowisko przyrodnicze Polski, część 1	Uczeń				
		wskazuje położenie Polski na mapie nazywa i wskazuje na mapie wybrane krainy geograficzne w Polsce	określa położenie Polski na tle Europy wskazuje na mapie kilkanaście krajin geograficznych w Polsce	odczytuje współrzędne geograficzne dowolnych miejsc w Polsce	wskazuje obszary występowania i eksploatacji wybranych surowców mineralnych w Polsce wyjaśnia różnicę między kopalinami a surowcami mineralnymi	ocenia korzyści i zagrożenia wynikające z położenia Polski porównuje rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski i Europy oraz ich konsekwencje
		nazywa strefę oświetlenia Ziemi, w której leży Polska podaje przykłady czynników klimatotwórczych wyjaśnia wpływ wybranego czynnika na klimat	wyjaśnia wpływ szerokości geograficznej i wysokości nad poziomem morza na klimat Polski	Morza Bałtyckiego i układu form rzeźby terenu na klimat podaje przyczyny występowania w Polsce klimatu przejściowego między morskim a kontynentalnym	nazywa masy powietrza kształtujące pogodę i klimat w Polsce określa wpływ ośrodków barycznych i mas powietrza na pogodę i klimat w Polsce	porównuje i ocenia rolę poszczególnych czynników w kształtowaniu klimatu Polski
		odróżnia klimat od pogody na podstawie map odczytuje wartości temperatury i opadów w różnych regionach Polski	na podstawie map porównuje warunki klimatyczne w różnych regionach Polski podaje pełną nazwę strefy klimatycznej i typu klimatu panującego w Polsce odczytuje wartości z klimatogramów	podaje niektóre cechy klimatu Polski wyjaśnia pojęcie okresu wegetacyjnego wyjaśnia powstawanie opadów orograficznych i cienia opadowego podaje nazwy sześciu termicznych pór roku	na podstawie map opisuje zróżnicowanie przestrzenne temperatury, opadów i długości okresu wegetacyjnego w Polsce wymienia i wyjaśnia cechy klimatu Polski porównuje warunki klimatyczne różnych miejsc na podstawie klimatogramów	wykazuje związek pomiędzy czynnikami klimatotwórczymi a cechami klimatu Polski i prognozuje potencjalne skutki zmian klimatycznych w Polsce
		wymienia składniki pogody na podstawie własnych doświadczeń opisuje zagrożenia wynikające ze zjawisk atmosferycznych	wyjaśnia przyczyny zmienności pogody w Polsce opisuje właściwe zachowanie podczas występowania ekstremalnych zjawisk atmosferycznych	opisuje stany pogodowe wynikające z napływu różnych mas powietrza omawia wpływ pogody na działanie rolnictwa, transportu i turystyki	na podstawie danych udowadnia zmienność stanów pogodowych w różnych latach wykazuje związek pomiędzy zmianami klimatu a występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych w Polsce	uwzględnia różne punkty widzenia w ocenie wpływu danych warunków pogodowych na działalność człowieka
wskazuje na mapie Karpaty i Sudety	podaje nazwy orogenez	odróżnia zewnętrzne i wewnętrzne procesy	wyjaśnia powstawanie gór fałdowych	wskazuje różnicę pomiędzy górotworem		

		<p>wyjaśnia, czym jest orogeneza i jak orogenezy przyczyniły się do powstania gór w Polsce</p>	<p>wyjaśnia pojęcie erozji wskazuje na mapie przynajmniej pięć łańcuchów górskich w Europie należących do Alpidów</p>	<p>rzeźbotwórcze podaje przykłady zewnętrznych i wewnętrznych procesów rzeźbotwórczych</p>	<p>i zrębowych podaje dowody na to, że orogeneza alpejska nie została jeszcze zakończona</p>	<p>Sudetów a górami na podstawie mapy opisuje położenie Polski na tle jednostek tektonicznych Europy</p>
		<p>wyjaśnia, jak powstaje lodowiec wskazuje obszary występowania krajobrazu polodowcowego w Polsce wymienia kilka cech krajobrazu młodogłacialnego</p>	<p>rozpoznaje na ilustracji i na mapie typowe jeziora rynnowe i morenowe podaje cechy jezior morenowych i rynnowych w przybliżeniu określa czas ostatniego zlodowacenia na ziemiach polskich</p>	<p>opisuje przebieg procesów erozji i akumulacji lodowcowej wyjaśnia proces powstawania form polodowcowych (moreny czołowej, sandru i pradoliny) oraz utworów polodowcowych (gliny i głązów narzutowych)</p>	<p>wskazuje na mapie przebieg granicy ostatniego zlodowacenia odróżnia krajobraz młodo i starogłacialny podaje przyczyny zaniku form polodowcowych na wyżynach</p>	<p>wskazuje związek pomiędzy przebiegiem granic zlodowaceń a obszarami występowania krajobrazów staro i młodogłacialnych wyjaśnia układ przestrzenny form polodowcowych: morena czołowa-sandr-pradolina</p>
		<p>podaje kilka przykładów surowców mineralnych występujących w Polsce podaje przykłady zastosowania wybranych surowców metalicznych, skalnych, chemicznych i energetycznych</p>	<p>klasyfikuje surowce mineralne występujące w Polsce do czterech podstawowych grup: skalne, chemiczne, energetyczne i metaliczne</p>	<p>wskazuje obszary występowania i eksploatacji wybranych surowców mineralnych w Polsce wyjaśnia różnicę między kopalniami a surowcami mineralnymi</p>	<p>podaje przykłady surowców, których produkcja zapewnia Polsce samowystarczalność ocenia wpływ dostępności i wykorzystania wybranych surowców mineralnych na życie ludzi i gospodarkę</p>	<p>opisuje powstawanie wybranych surowców mineralnych ocenia konsekwencje uzależnienia Polski od importu surowców energetycznych</p>
2.	II Środowisko przyrodnicze Polski, część 2	<p>wyjaśnia pojęcia: rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko wskazuje na mapie Wisłę Odrę oraz podaje nazwy wybranych dopływów tych rzek</p>	<p>charakteryzuje wybrane walory przyrodnicze Wisły i Odry uzasadnia konieczność ochrony rzek i ich dorzeczy</p>	<p>określa znaczenie gospodarcze Odry proponuje metody ochrony rzek i ich dorzeczy</p>	<p>charakteryzuje reżim rzek w Polsce wyjaśnia, na czym polega regulacja rzek</p>	<p>ocenia sposoby gospodarczego wykorzystania Wisły i Odry na mapie Polski wskazuje i nazywa kilkanaście rzek</p>
		<p>wyjaśnia, czym jest powódź podaje przykłady przyczyn występowania powodzi wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej</p>	<p>charakteryzuje wybrane walory przyrodnicze Wisły i Odry uzasadnia konieczność ochrony rzek i ich dorzeczy</p>	<p>uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej wykazuje związek pomiędzy deforestacją a zagrożeniem powodziowym określa wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi</p>	<p>klasyfikuje i wyjaśnia przyczyny naturalne i antropogeniczne powstawania powodzi przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych na występowanie i skutki powodzi</p>	<p>dokonuje oceny zagrożeń powodziowych występujących na wybranym obszarze proponuje i uzasadnia dobór metod ochrony przeciwpowodziowej na wybranym obszarze</p>
		<p>wyjaśnia, czym jest powódź podaje przykłady przyczyn</p>	<p>podaje przykłady organizmów słodko</p>	<p>wyjaśnia przyczyny niskiego zasolenia</p>	<p>opisuje i wyjaśnia zróżnicowanie</p>	<p>nazywa i wskazuje na mapie</p>

		występowania powodzi wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej	i słonowodnych zamieszkujących Morze Bałtyckie porównuje Morze Bałtyckie z innymi morzami	Morza Bałtyckiego prezentuje przykłady wpływu działalności człowieka na Morze Bałtyckie	zasolenia Morza Bałtyckiego wskazuje na mapie i nazywa: Cieśniny Duńskie, Kattegat, Bałtyk Właściwy ocenia różne metody ochrony Morza Bałtyckiego i jego zasobów	Głębię Landsort wyjaśnia genezę niskich i wysokich wybrzeży Bałtyku opisuje genezę Bałtyku, w tym epizody, kiedy Bałtyk był jeziorem
		wymienia czynniki glebotwórcze podaje przykłady typów genetycznych gleb występujących w Polsce	opisuje etapy powstawania gleby wyjaśnia rolę wody i organizmów w powstawaniu gleby wskazuje typy genetyczne gleb, które są najbardziej rozpowszechnione w Polsce	wyjaśnia wpływ rodzaju skały macierzystej na typ gleby (czarnoziemy, gleby brunatne, gleby bielcowe, rędziny) wykazuje związek pomiędzy stosunkami wodnymi a typem gleby (mady)	wskazuje na mapie (wybrane) obszary występowania gleb bielcowych, gleb brunatnych i płowych, rędzin, czarnoziemów i mad ocenia przydatność rolniczą różnych typów gleb	rozpoznaje typ gleby na podstawie profilu glebowego (dotyczy gleb bielcowych, gleb brunatnych i płowych, rędzin, czarnoziemów i mad) nazywa główne poziomy na profilu glebowym
		opisuje własnymi słowami różne funkcje lasu podaje przykłady gospodarczego wykorzystania lasu podaje przykłady społecznych i ekologicznych funkcji lasy	rozdziela rodzaje lasów w Polsce (na podstawie filmu, ilustracji lub w terenie)	wyjaśnia rolę lasu w zachowaniu bioróżnorodności i regulowaniu stosunków wodnych	opisuje skład gatunkowy lasów w Polsce podaje przyczyny degradacji lasów	proponuje sposoby zrównoważonego gospodarowania zasobami leśnymi charakteryzuje zbiorowiska leśne (typy lasu), takie jak: grąd, bór, ols, łęg
		wskazuje na mapie wybrane parki narodowe w Polsce	wskazuje na mapie większość parków narodowych w Polsce opisuje walory przyrodnicze wybranych parków narodowych	w oparciu o przykłady opisuje różnorodność parków narodowych w Polsce podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze własnego regionu	podaje przykłady obiektów przyrodniczych w Polsce, które są wpisane na listę Światowego dziedzictwa UNESCO	wskazuje na mapie wszystkie parki narodowe w Polsce klasyfikuje parki narodowe zgodnie z przyjętymi kryteriami
3.	III. Podział administracyjny i ludność Polski na tle Europy.	wskazuje na mapie i nazywa województwo, w którym mieszka nazywa i wskazuje na mapie kraje sąsiadujące z Polską	wskazuje na mapie i nazywa kilka województw wraz z ich stolicami wskazuje na mapie przebieg granic Polski z poszczególnymi sąsiadami	wyjaśnia, na czym polega trójstopniowy podział administracyjny wskazuje na mapie i nazywa większość województw wraz z ich stolicami	podaje nazwy wszystkich województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie porównuje zadania i kompetencje jednostek samorządu terytorialnego na różnych szczeblach	podaje przykłady mniejszości etnicznych mieszkających w Polsce

		<p>podaje przykłady czynników rozmieszczenia ludności w Polsce</p> <p>wyjaśnia, czym jest gęstość zaludnienia</p> <p>na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Polsce</p>	<p>rozdziela czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozmieszczenia ludności w Polsce</p> <p>wskazuje regiony o najwyższej i najniższej gęstości zaludnienia</p>	<p>określa wpływ wysokości nad poziomem morza, układu sieci rzecznej, występowania surowców mineralnych, rozwoju miast i przemysłu</p> <p>na rozmieszczenie ludności w Polsce</p> <p>podaje wartość średniej gęstości zaludnienia w Polsce</p>	<p>szczegółowo wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce</p> <p>porównuje średnią gęstość zaludnienia w Polsce i innych krajach europejskich</p> <p>na podstawie mapy porównuje rozmieszczenie ludności w Polsce i wybranym kraju europejskim</p>	<p>ocenia znaczenie poszczególnych czynników rozmieszczenia ludności w różnych regionach Polski</p> <p>porównuje trendy zmian gęstości zaludnienia w Polsce i innych krajach europejskich</p>
		<p>wyjaśnia znaczenie pojęć: przyrost naturalny, saldo migracji i przyrost rzeczywisty</p> <p>podaje przykłady czynników wpływających na wielkość współczynnika urodzeń i zgonów</p>	<p>określa przyczyny spadającej dzietności w Polsce i Europie</p> <p>na podstawie mapy opisuje przestrzenne zróżnicowanie przyrostu naturalnego w Polsce</p>	<p>charakteryzuje zmiany liczby ludności w Polsce</p> <p>oblicza przyrost naturalny Polski i wybranej jednostki administracyjnej</p>	<p>wyjaśnia zależność pomiędzy starzeniem się ludności a wzrostem współczynnika zgonów</p> <p>opisuje skutki starzenia się ludności Polski</p>	<p>prognozuje przyszłe zmiany liczby ludności w Polsce, biorąc pod uwagę czynniki społeczne, demograficzne, gospodarcze i polityczne</p> <p>opisuje zmiany salda migracji w Polsce w ostatnich kilkudziesięciu latach</p>
		<p>odczytuje wartości z piramidy demograficznej</p> <p>na podstawie danych opisuje zmiany współczynnika urodzeń i zgonów oraz przyrostu naturalnego w Polsce w ostatnich kilkudziesięciu latach</p>	<p>opisuje kształt z piramidy demograficznej</p> <p>na podstawie piramidy demograficznej opisuje strukturę ludności w Polsce</p>	<p>interpretuje kształt piramidy demograficznej</p> <p>wyjaśnia, czym są wyż i niż demograficzny</p> <p>wyjaśnia różnice w strukturze demograficznej ludności Polski w różnych grupach wiekowych</p>	<p>porównuje struktury wieku różnych państw na podstawie piramid demograficznych</p> <p>podaje przyczyny występowania w Polsce kolejnych wyżów i niżów demograficznych</p>	<p>identyfikuje związki pomiędzy przeszłymi trendami demograficznymi a kształtem piramidy demograficznej</p> <p>ocenia wyzwania demograficzne stojące przed Polską i Europą, będące skutkiem starzenia się ludności</p>
		<p>wyjaśnia, czym jest migracja</p> <p>podaje przyczyny migracji zagranicznych</p> <p>odczytuje z mapy nazwy krajów zamieszkałych przez skupiska polskiej diaspory</p>	<p>podaje przykłady migracji wewnętrznych i zagranicznych</p> <p>odróżnia imigrację od emigracji</p>	<p>podaje przykłady przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych przyczyn migracji</p> <p>na podstawie danych opisuje wielkość współczesnych migracji z i do Polski</p>	<p>opisuje rozmieszczenie polskiej diaspory na świecie</p> <p>podaje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków migracji w Polsce i Europie</p> <p>podaje rzeczowe argumenty w dyskusji na temat skutków</p>	<p>ocenia pozytywne i negatywne skutki emigracji z Polski i powstania polskiej diaspory na świecie</p> <p>przyjmuje różne punkty widzenia w ocenie skutków imigracji do Polski i emigracji z Polski</p>

		wymienia cechy struktury narodowościowej ludności w Polsce podaje przykłady mniejszości narodowych mieszkających w Polsce opisuje strukturę wyznaniową ludności Polski	dokonuje krótkiej charakterystyki wybranych religii wyznawanych w Polsce	wyjaśnia różnicę pomiędzy narodowością i obywatelstwem opisuje zmiany w strukturze narodowościowej Polski po II wojnie światowej	migracji podaje przykłady mniejszości etnicznych mieszkających w Polsce	prezentuje aktualnie zachodzące zmiany struktury narodowościowej i wyznaniowej ludności Polski wyjaśnia różnicę pomiędzy mniejszością narodową i etniczną
4.	IV. Struktura zatrudnienia ludności i procesy urbanizacji.	podaje nazwy trzech głównych sektorów gospodarki na podstawie danych porównuje strukturę wykształcenia Polski i innych krajów	wyjaśnia pojęcie migracji ze wsi do miast podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast odczytuje dane z piramidy demograficznej wyjaśnia pojęcie salda migracji w odniesieniu do wybranej wsi	omawia strukturę zatrudnienia ludności w poszczególnych sektorach gospodarki w Polsce wyjaśnia przyczyny zmian struktury wykształcenia ludności w Polsce wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności w Polsce	podaje wartości liczbowe opisujące strukturę zatrudnienia ludności w Polsce na podstawie własnej wiedzy porównuje strukturę zatrudnienia ludności Polski i innych krajów	ocenia potencjał rozwojowy Polski przez pryzmat zmian w strukturze wykształcenia ludności prognozuje przyszłe zmiany struktury wykształcenia i zatrudnienia ludności w Polsce i Europie
		wyjaśnia, czym jest bezrobocie	na podstawie źródeł opisuje przemiany rynku pracy na przykładzie wybranych miast w Polsce	wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zatrudnienia w wybranych miastach zachodzące po transformacji gospodarczej określa warunki uznania danej osoby za bezrobotną	wyjaśnia przyczyny i skutki wzrostu znaczenia sektora usługowego w Polsce na podstawie materiałów określa wpływ pandemii Covid 19 na rynek pracy w Polsce i Europie	uwzględniając przemiany demograficzne zachodzące w Polsce, prognozuje przyszłe zmiany w poziomie bezrobocia
		wyjaśnia własnymi słowami, czym jest urbanizacja na podstawie mapy opisuje zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce na podstawie wykresu porównuje liczbę mieszkańców największych miast w Polsce	podaje przykładowe aspekty urbanizacji na podstawie wykresu porównuje zmiany wskaźnika urbanizacji w Polsce i w innych krajach na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie miast w Polsce	rozdziela poszczególne aspekty urbanizacji: formalny, demograficzny, społeczny, przestrzenny, ekonomiczny	wykazuje związki pomiędzy różnymi aspektami urbanizacji rozdziela aglomerację monocentryczną i konurbację podaje nazwy województw o najwyższym i najniższym wskaźniku urbanizacji	na podstawie własnej wiedzy porównuje zmiany i poziom wskaźnika urbanizacji w Polsce i w innych krajach podaje warunki, jakie musi spełniać wieś w Polsce, aby wystąpić o nadanie statusu miasta

		<p>podaje przykłady cech miast decydujących o ich rozwoju</p> <p>podaje przykłady funkcji pełnionych przez jednostki osadnicze</p>	<p>przyporządkowuje główne czynniki rozwoju do największych miast w Polsce</p>	<p>wyjaśnia wpływ niektórych funkcji miast w Polsce na ich rozwój</p>	<p>na wybranych przykładach omawia czynniki rozwoju miast w Polsce</p> <p>porównuje czynniki decydujące o rozwoju różnych miast</p>	<p>na przykładach określa zmiany funkcji miast w Polsce</p> <p>określa współczesne kierunki rozwoju miast w Polsce</p>
		<p>podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w centrum dużego miasta i w strefie podmiejskiej</p> <p>wymienia kilka przyczyn przenoszenia się mieszkańców do strefy podmiejskiej</p>	<p>na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej</p> <p>wymienia przykłady nowych kierunków działalności gospodarczej i zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej</p>	<p>na podstawie materiałów opisuje i wyjaśnia kierunki migracji między peryferiami regionu, strefą podmiejską i miastem</p> <p>wyjaśnia przyczyny przenoszenia niektórych działalności gospodarczych do strefy podmiejskiej</p>	<p>identyfikuje i wyjaśnia zmiany w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu oraz stylu zabudowy na wybranych przykładach stref podmiejskich</p> <p>opisuje i wyjaśnia zmiany demograficzne zachodzące w strefach podmiejskich</p> <p>podaje własną definicję pojęcia suburbanizacja</p>	<p>dokonuje krytycznej oceny zmian środowiska geograficznego w strefach podmiejskich dużych miast</p> <p>prognozuje przyszłe kierunki rozwoju stref podmiejskich</p>
		<p>wyjaśnia pojęcie migracji ze wsi do miast</p> <p>podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast</p> <p>odczytuje dane z piramidy demograficznej</p> <p>wyjaśnia pojęcie salda migracji w odniesieniu do wybranej wsi</p>	<p>na podstawie mapy opisuje zróżnicowanie salda migracji w gminach lub powiatach w Polsce</p> <p>na podstawie piramidy demograficznej charakteryzuje strukturę płci i wieku ludności wybranej wsi lub gminy wiejskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast ▶ wyjaśnia przyczyny zwiększonego odsetka mężczyzn w strukturze ludności niektórych wsi 	<p>udowadnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich</p> <p>na przykładach wybranych gmin wyjaśnia wpływ restrukturyzacji PGR-ów na zmiany gospodarcze i demograficzne wybranych wsi</p>	<p>porównuje przyczyny i skutki migracji ze wsi do miast oraz migracji z miast do stref podmiejskich</p> <p>proponuje sposób zapobiegania negatywnym skutkom wyludniania się wsi</p>
5.	Gospodarka Polski – rolnictwo i przemysł	<p>podaje przykłady przyrodniczych i pozaprzyrodniczych czynników rozwoju rolnictwa</p> <p>na podstawie wykresu opisuje strukturę gleb w Polsce</p> <p>ze względu na ich przydatność dla rolnictwa</p> <p>wskazuje elementy klimatu i ukształtowania powierzchni Polski</p>	<p>na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie obszarów o najbardziej sprzyjających warunkach dla rozwoju rolnictwa w Polsce</p> <p>na podstawie danych lub wykresu porównuje wielkość gospodarstw rolnych w Polsce</p>	<p>wyjaśnia wpływ wielkości gospodarstwa na możliwości zwiększenia wydajności produkcji rolnej</p> <p>ocenia warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce</p>	<p>identyfikuje i wyjaśnia zmiany w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu oraz stylu zabudowy na wybranych przykładach stref podmiejskich</p> <p>opisuje i wyjaśnia zmiany demograficzne zachodzące w strefach podmiejskich</p>	<p>dokonuje całościowej oceny warunków dla rozwoju rolnictwa w poszczególnych regionach Polski</p> <p>podaje nazwy regionów w Polsce</p> <p>o najbardziej sprzyjających warunkach dla rozwoju rolnictwa</p>

		<p>sprzyjające rozwojowi rolnictwa</p>	<p>i w innych krajach wymienia przykłady działań mających na celu poprawę wydajności rolnictwa w Polsce</p>		<p>podaje własną definicję pojęcia suburbanizacja</p>	
		<p>podaje przykłady roślin uprawianych w Polsce podaje przykłady zwierząt, których chów prowadzi się w Polsce podaje przykłady wpływu warunków przyrodniczych na kierunki produkcji rolnej</p>	<p>na podstawie diagramu opisuje strukturę zasiewów w Polsce podaje przykłady wykorzystania głównych produktów rolnych wytwarzanych w Polsce</p>	<p>na podstawie map opisuje rozmieszczenie poszczególnych upraw, chowu bydła i trzody chlewnej w Polsce rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce</p>	<p>udowadnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich na przykładach wybranych gmin wyjaśnia wpływ restrukturyzacji PGR-ów na zmiany gospodarcze i demograficzne wybranych wsi</p>	<p>na podstawie własnej wiedzy opisuje rozmieszczenie upraw i chowu zwierząt w Polsce określa wymagania środowiskowe roślin uprawianych w Polsce</p>
		<p>podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych</p>	<p>na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze</p>	<p>na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki</p>	<p>ocenia warunki pozaprzyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce porównuje zużycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w Polsce i w innych krajach wyjaśnia wpływ wieku i wykształcenia rolników na proces unowocześniania produkcji rolnej w Polsce</p>	<p>samodzielnie wyszukuje informacje dotyczące warunków rozwoju energetyki w swoim regionie dokonuje oceny warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych rozwoju energetyki w swoim regionie</p>
		<p>wymienia przykłady produktów przemysłowych wytwarzanych w Polsce wyjaśnia, czym jest przemysł na podstawie danych lub wykresu opisuje zmiany wielkości produkcji wybranych towarów w Polsce</p>	<p>dokonuje podziału przemysłu na wydobywczy i przetwórczy podaje przykłady zmian, jakie zaszły w polskim przemyśle w ostatnich 30 latach</p>	<p>na podstawie materiałów dokonuje ogólnej charakterystyki sektora przemysłowego w Polsce przed rokiem 1989 oraz obecnie określa udział przemysłu w wytwarzaniu PKB w Polsce</p>	<p>wyjaśnia, na czym polega prywatyzacja i zmiana struktury przemysłu w Polsce dyskutuje na temat skutków przemian przemysłu w Polsce, podając rzeczowe argumenty</p>	<p>wyjaśnia związek pomiędzy poziomem rozwoju przemysłu a ogólnym poziomem rozwoju gospodarczego Polski prognozuje przyszłe kierunki przemian przemysłu w Polsce</p>
		<p>wyjaśnia pojęcie przemysłu zaawansowanych</p>	<p>podaje wybrane cechy przemysłu</p>	<p>ocenia poziom innowacyjności</p>	<p>wyjaśnia pojęcie klastra przemysłu wysokich</p>	<p>dokonuje pełnej charakterystyki przemysłu</p>

		technologii podaje przykłady produktów przemysłu zaawansowanych technologii, które są wykorzystywane w codziennym życiu	zaawansowanych technologii określa pozycję, jaką produkty przemysłu zaawansowanych technologii zajmują w Polskim eksporcie	polskiej gospodarki na tle innych krajów europejskich na podstawie danych porównuje poziom robotyzacji produkcji przemysłowej w Polsce i w innych krajach	technologii na wybranych przykładach opisuje zmiany produkcji towarów zaawansowanych technologii w Polsce	wysokich technologii podaje przykłady dziedzin naukowych powiązanych z przemysłem zaawansowanych technologii
6.	VI. Gospodarka Polski - usługi	podaje przykłady firm i zawodów należących do sektora usługowego wyjaśnia rolę usług w swoim codziennym życiu	podaje przykłady usług materialnych i niematerialnych wyjaśnia wpływ usług na działanie przedsiębiorstw	podaje przykłady wpływu usług na funkcjonowanie rolnictwa i przemysłu ocenia własne szanse na podjęcie pracy w przyszłości w sektorze usługowym	określa udział usług w wytwarzaniu PKB Polski wyjaśnia wpływ dostępności usług na jakość życia mieszkańców	podaje przykłady usług należących do czwartego sektora gospodarki ocenia rolę usług należących do czwartego sektora gospodarki dla rozwoju gospodarczego Polski
		podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych	wyjaśnia, czym jest centrum logistyczne na podstawie map określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych wymienia przykłady produktów wytwarzanych w rafinerii ropy naftowej	wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw, w tym zakładów przemysłowych	wyjaśnia na przykładach związek pomiędzy transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych	na podstawie dostępnych materiałów dokonuje oceny dowolnego obszaru w Polsce pod kątem warunków lokalizacji nowych inwestycji przemysłowych i usługowych ze względu na dostępność komunikacyjną
		podaje kilka przykładów przyrodniczych i kulturowych walorów turystycznych Polski rozpoznaje na fotografiach wybrane walory (atrakcje) turystyczne Polski	wyjaśnia, czym jest walor turystyczny podaje przykłady walorów turystycznych Polski, które sprzyjają rozwojowi turystyki kwalifikowanej	ocenia atrakcyjność walorów turystycznych Polski korzysta z różnorodnych źródeł w celu pogłębienia wiedzy na temat wybranych walorów turystycznych	proponuje trasę wycieczki tematycznej ukazującej określony typ walorów turystycznych w Polsce prezentuje wybrane walory turystyczne Polski, zwracając uwagę na konieczność ich ochrony	wymienia ponad dziesięć obiektów położonych w Polsce, które wpisano na listę światowego dziedzictwa UNESCO charakteryzuje wybrane obiekty umieszczone na liście UNESCO
		podaje przykłady walorów turystycznych Pobrzeży Bałtyku i Małopolski opisuje własne wrażenia z wycieczek turystycznych po Polsce na podstawie	wyjaśnia, dlaczego wybrane walory przyrodnicze przyciągają turystów do Małopolski i na Pobrzeża Bałtyku na podstawie materiałów udowadnia,	na podstawie mapy tematycznej opisuje zróźnicowanie liczby udzielonych noclegów w nadbałtyckich gminach porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych	dokonuje wieloaspektowej analizy walorów turystycznych Małopolski i Pobrzeży Bałtyku określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeży Bałtyku	odszukuje informacje dotyczące walorów turystycznych oraz ruchu turystycznego wybranego regionu Polski

		diagramów opisuje zmiany liczby turystów nad Bałtykiem	że Kraków jest turystyczną stolicą Polski	miejsc i obiektów w Małopolsce	oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach	projektuje zarys strategii rozwoju turystyki w tym regionie
7.	VII. Własny region i mała ojczyzna	wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski na podstawie mapy opisuje położenie oraz sąsiedztwo regionu, w którym mieszka	charakteryzuje wybrane elementy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie materiałów, w tym map tematycznych	charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze walory regionu	wyjaśnia zasady wyznaczania regionów geograficznych rozpoznaje skały występujące we własnym regionie	wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu
		odróżnia walory kulturowe od walorów przyrodniczych regionu	podaje przykłady walorów kulturowych regionu (stroje, gwara, potrawy, tradycje itp.)	przedstawia w dowolnej formie kulturowe walory regionu	określa, gdzie w regionie znajdują się siedziby jego władz	opisuje przykłady walorów kulturowych regionu (stroje, gwara, potrawy, tradycje itp.)
		podaje przykłady produktów wytwarzanych w regionie określa dominujące kierunki rozwoju gospodarczego regionu	na podstawie map tematycznych opisuje rozmieszczenie upraw w regionie na podstawie map tematycznych opisuje rozmieszczenie zakładów przemysłowych w regionie	określa warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa, przemysłu i usług w regionie	określa cechy i kierunki specjalizacji rolnictwa regionu podaje przykłady zakładów przemysłowych i ich produktów, z których jest znany region	na podstawie wyszukanych informacji prezentuje przemiany gospodarcze regionu prognozuje przyszłe kierunki rozwoju regionu
		podaje podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące w czasie przygotowania i przeprowadzania wycieczek krajoznawczych	dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej	dostosowuje długość i stopień trudności trasy do możliwości i oczekiwań uczestników wycieczki	projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji	na podstawie samodzielnie zebranych informacji przekazuje wiadomości dotyczące odwiedzanych miejsc
		określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym docenia własną rolę w kształtowaniu małej ojczyzny	przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania, pracy, nauki, rozrywki	rozpoznaje w terenie główne obiekty charakterystyczne i decydujące o atrakcyjności małej ojczyzny	porównuje zasięg i wielkość swojej małej ojczyzny z małymi ojczyznami członków rodziny czy kolegów wyjaśnia przyczyny różnego postrzegania najbliższego otoczenia przez różne osoby	na podstawie własnych obserwacji terenowych projektuje działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności

Uczeń, by uzyskać daną ocenę, musi również spełniać wymagania na oceny niższe.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia : (wiedza i umiejętności)

- **ustne**, np. w postaci odpytywania, referowania wybranego zagadnienia, rozmowy nauczyciela z uczniem, udział w debatach, dyskusjach, swobodnych wypowiedzi uczniów lub aktywności uczniów i pracy na lekcji, referatu, prezentacja dłuższych wypowiedzi (własnych projektów) z wykorzystaniem materiału graficznego,
- **pisemne**, z wykorzystaniem takich **narzędzi** jak: sprawdzianu pisemnego w małej formie (kartkówki – niezapowiedziana z ostatniej lekcji, zapowiedziana – z dwóch ostatnich lekcji), sprawdzianu z obszerniejszego materiału, wykonanych ćwiczeń i kart pracy, mapy konturowe,
- **samodzielna praca z tekstem źródłowym**, np. korzystanie z dostępnych na lekcji źródeł informacji geograficznej (np. z map, atlasu, źródeł internetowych), odczytywanie i analizowanie danych statystycznych, treści mapy lub literatury, ćwiczenia terenowe,
- **sprawdzenie wytworów uczniów**, np. projekty, opracowanie przewodników, folderów,
- **wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych** do pozyskiwania, gromadzenia, analizy i prezentacji informacji o środowisku geograficznym i działalności człowieka. Różnorodność elementów podlegających ocenie pozwala sprawdzić różne aspekty skuteczności kształcenia oraz umożliwia uczniom wykazanie się w różnych formach pracy.

Stosowane są elementy oceny kształtującej pozwalające na uzyskanie zwrotnej informacji na temat zakładanych i osiągniętych postępów, zarówno dla ucznia jak i nauczyciela.

Ocena jest zindywidualizowana i dostosowana do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Warunki otrzymania oceny wyższej od przewidywanej są zapisane w Statucie Szkoły.